

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania S.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku
o ustalenie istnienia bądź nieistnienia podlegania ubezpieczeniom chorobowym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 5 lutego 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Gdańsku z dnia 12 czerwca 2024 r., sygn. akt III AUa 1371/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od S.S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w Gdańsku kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści)
złotych, wraz z ustawowymi odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c. -
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

DS

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku, decyzją z 3 lutego 2021 r. (Nr [...], znak [...]) stwierdził, że S.S., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, niemająca ustalonego prawa do renty, z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa niż 60% przeciętęgo

miesięcznego wynagrodzenia, podlega w okresie od 23 kwietnia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Decyzją z 12 lutego 2021 r. (Nr [...], znak [...]), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku stwierdził, że P.S., z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, u płatnika składek S.S., podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 23 kwietnia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 13 czerwca 202 r. (sygn. akt VII U 1229/21), wydanym w sprawie S.S. i P.S., na skutek odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku, o ustalenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą oraz ustalenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, jako osoby współpracującej z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą: oddalił odwołania i zasądził od odwołującej S.S., na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądził od odwołującego P.S., na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji odwołujących, Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 12 czerwca 2024 r. (sygn. akt III AUa 1371/22): oddalił apelacje i zasądził od odwołujących, na rzecz organu rentowego, kwoty po 240 zł, wraz z odsetkami, o których stanowi art. 98 § 1¹ k.p.c., tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, do Sądu Najwyższego wywiedli odwołujący, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rozstrzygnięciu rażące naruszenie prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tzn. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przejęciu przez Sąd II instancji za własne, ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w Gdańsku, bez szczegółowych merytorycznych rozważań, pozwalających na uzyskanie przekonania, że sposób rozumowania Sądu i dokonana ocena materiału dowodowego, w sytuacji gdy

zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, zostały przeprowadzone prawidłowo co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane.

W związku z powyższym, skarżący wniesli o:

1. uchylenie w całości zaskarżonego wyroku, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku (w przypadku stwierdzenia podstaw) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie;
2. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;
3. zasądzenie od organu rentowego, na rzecz powodów, kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
4. rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżących.

Skarżący, we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazali, że istnieje konieczność rozpatrzenia przez Sąd naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., polegającego na przejęciu przez Sąd II instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu I instancji, bez szczegółowych merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały sprzeczność ustaleń Sądu I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane. Dla skarżących najistotniejszą kwestią, która powoduje konieczność poddania ocenie przez Sąd Najwyższy działań Sądów obydwu instancji, jest fakt nieuprawnionego wartościowania „wersji” organu rentowego, jako prawidłowej i poddaniu niedozwolonej eliminacji wskazań ubezpieczonego. Analiza zaskarżonych wyroków, zdaniem skarżących prowadzi do konkluzji, że Sądy w istocie bezapelacyjnie przyjęły twierdzenia i argumentację organu rentowego, w zupełności pomijając racje i stanowisko powodów.

Pismem z 29 października 2024 r., wykonując zobowiązanie z 9 października 2024 r. Sądu odwoławczego, pełnomocnik skarżących uzupełniła skargę kasacyjną

o wykazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, która wynosiła kolejno, dla skarżącego P.S. 4.248 zł, a dla skarżącej S.S. 13.968 zł.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku jej przyjęcia i zasądzenie od spółki na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Postanowieniem z 4 grudnia 2024 r. (sygn. akt III AUa 1371/22), Sąd Apelacyjny w Gdańsku odrzucił skargę kasacyjną P.S., wskazując w uzasadnieniu, że wartość przedmiotu zaskarżenia, która została określona na kwotę 4.248 zł, nie spełnia wymogów z art. 398² § 1 k.p.c., co w konsekwencji prowadzi do jej niedopuszczalności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie, nie kwalifikuje się do dalszego przyjęcia i jej merytorycznego rozpoznania.

Podkreślić należy, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i

procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, czego w niniejszej sprawie zabrakło. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy więc odwołać się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy, w ramach przedsądu, bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na

wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca wskazała jedynie, że „istnieje konieczność rozpatrzenia przez Wysoki Sąd naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. (...)”. Nie sprecyzowała jednak w żadnym razie swojego stanowiska – zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisu art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Na marginesie należy także zwrócić uwagę, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego, stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego – tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2025 r. I PSK 31/25, Legalis nr 3262621).

Poza tym, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w aktualnym stanie prawnym, nie może stanowić skutecznej podstawy kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lipca 2025 r., I CSK 2569/24, Legalis nr 3245232). Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 § 1 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy

dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2024 r. III USK 368/23, Legalis nr 3168652).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., w kwocie ustalonej na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.), a w zakresie odsetek art. 98 § 1¹ k.p.c.

DS.

[SOP]